YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu toinen jaosto)

10 päivänä toukokuuta 2006 *

Asiassa T-279/03,

Galileo International Technology LLC, kotipaikka Bridgetown (Barbados),

Galileo International LLC, kotipaikka Wilmington, Delaware (Yhdysvallat),

Galileo Belgium SA, kotipaikka Bryssel (Belgia),

Galileo Danmark A/S, kotipaikka Kööpenhamina (Tanska),

Galileo Deutschland GmbH, kotipaikka Frankfurt-am-Main (Saksa),

Galileo España SA, kotipaikka Madrid (Espanja),

Galileo France SARL, kotipaikka Roissy-en-France (Ranska),

Galileo Nederland BV, kotipaikka Hoofdorp (Alankomaat),

Galileo Nordiska AB, kotipaikka Tukholma (Ruotsi),

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Galileo Portugal Ltd, kotipaikka Alges (Portugali),

Galileo Sigma Srl, kotipaikka Rooma (Italia),

Galileo International Ltd, kotipaikka Langley, Berkshire (Yhdistynyt kuningaskunta),

The Galileo Co., kotipaikka Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta), ja

Timas Ltd, kotipaikka Dublin (Irlanti),

edustajinaan asianajajat C. Delcorde, J.-N. Louis, J.-A. Delcorde ja S. Maniatopoulos, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajina,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään N. Rasmussen ja M. Huttunen, avustajinaan asianajajat A. Berenboom ja N. Van den Bossche, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantajat vaativat ensinnäkin, että komissiota kielletään käyttämästä sanaa Galileo maailmanlaajuista satelliittinavigointijärjestelmää koskevan yhteisön hankkeen yhteydessä ja kehottamasta kolmansia käyttämään kyseistä sanaa, ja toiseksi vaativat korvausta vahingosta, jonka ne väittävät aiheutuneen komission käytettyä tätä kantajien rekisteröimissä tavaramerkeissä ja toiminimissä esiintyvää sanaa ja edistettyä sen käyttöä,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Pirrung sekä tuomarit A. W. H. Meij, N. J. Forwood, I. Pelikánová ja S. Papasavvas,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Kristensen,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 30.11.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asian taustalla olevat tosiseikat

1. *Kantajien käyttämä sana Galileo*

1 Galileo-konsernin, johon kantajat kuuluvat, perusti vuonna 1987 11 pohjoisamerikkalaista ja eurooppalaista lentoyhtiötä. Konserni on yksi maailman johtavista

sähköisten palvelujen tarjoajista ja tuottajista lentoliikenteen ja matkailualalla sekä vapaa-ajan ja hotellialalla, ja nämä palvelut koskevat tietojensaantia tarjonnasta, aikatauluista ja hintatiedoista. Sen asiakkaina on lähinnä matkatoimistoja, hotellialan yrityksiä, autovuokraamoja, lentoyhtiöitä, matkanjärjestäjiä ja risteily-yrityksiä.

2 Sana Galileo on osa kantajien liikenimiä, toiminimiä ja verkkotunnuksia. Kantaja Galileo International Technology LLC on haltijana useille vuosina 1987–1990 rekisteröidyille kansallisille sana- ja kuvamerkkityyppisille tavaramerkeille, joissa tämä sana on joko ainoa osa tai osa muiden joukossa, kuten Ranskassa 17.9.1987, Saksassa 18.8.1988 ja Espanjassa 3.10.1988 rekisteröidyille sanamerkeille GALILEO.

3 Kantaja Galileo International Technology LLC on lisäksi useiden sellaisten yhteisön tavaramerkkien haltija, jotka sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (tavaramerkit ja mallit) (SMHV) on rekisteröinyt yhteisön tavaramerkistä 20 päivänä joulukuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 40/94 (EYVL 1994, L 11, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna, nojalla. Kyse on seuraavista kuvamerkeistä:

4 Ensimmäinen näistä kuvamerkeistä on rekisteröity 4.3.1999 ja sittemmin uudelleen 9.3.2004 ja toinen 20.1.2000. Kyseinen kantaja on myös 1.10.2003 rekisteröidyn sanamerkin GALILEO haltija. Kaikki nämä tavaramerkit on rekisteröity tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröimistä varten koskevaan, 15.6.1957 tehtyyn Nizzan sopimukseen, sellaisena kuin se on tarkistettuna ja muutettuna, pohjautuvan luokituksen luokkiin 9, 16, 35, 38, 39, 41 ja 42 kuuluvia tavaroita ja palveluja varten.

5 Nämä yhteisön tavaramerkit ja kansalliset tavaramerkit (jäljempänä kantajien tavaramerkit) on rekisteröity muun muassa tietoliikennepalveluja tiedonsiirtona, lentoliikenteeseen, ajoneuvojen vuokraukseen ja matkojen varaukseen liittyviä tietokone-ohjelmia, ajanvietteeseen liittyviä palveluja, majoitus- ja ravitsemuspalveluja sekä sähkö- ja tietojenkäsittelylaitteita, tietokoneita, ohjelmistoja ja tekstinkäsittelyohjelmia varten.

2. *Komission käyttämä sana Galileo*

6 Komissio antoi 10.2.1999 tiedonannon, jonka otsikkona on Galileo – Euroopan osallistuminen satelliittinavigointipalvelujen uuteen sukupolveen (KOM(1999) 54 lopullinen). Tällä tiedonannollaan komission tarkoituksena oli mahdollistaa Galileoksi kutsutun satelliittijärjestelmän käyttöön ottaminen maailman kaikkien siviilikäyttäjien radionavigointiin, paikannukseen ja ajoitukseen liittyvien tarpeiden täyttämiseksi. Komission mukaan Galileo olisi yhteensopiva kahden olemassa olevan operatiivisen järjestelmän eli amerikkalaisen GPS-järjestelmän (Global Positioning System (maailmanlaajuinen satelliittipaikannusjärjestelmä)) ja venäläisen Glonass-järjestelmän (Global Orbiting Navigation Satellite System (maailmanlaajuinen satelliittinavigointijärjestelmä)) kanssa ja tarjoaisi uuden maailmanlaajuisen satelliittinavigointia koskevan kokonaisuuden: GNSS:n (Global Navigation Satellite System (maailmanlaajuinen satelliittinavigointijärjestelmä)). Jo alun pitäen yksityisen sektorin suunniteltiin osallistuvan Galileo-hankkeen toteuttamiskustannuksiin.

7 Neuvosto hyväksyi Euroopan osallistumisesta satelliittinavigointipalvelujen uuteen sukupolveen – GALILEO – Määritysvaihe 19 päivänä heinäkuuta 1999 antamallaan päätöslauselmalla (EYVL C 221, s. 1) edellä mainitun komission tiedonannon.

8 Komissio antoi 22 päivänä marraskuuta 2000 tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle Galileo-hankkeesta (KOM(2000) 750 lopullinen), jossa esitetään Galileo-hankkeen määritysvaiheen tulokset ja selostetaan sen taloudelliset ja rahoitusnäkökohdat sekä hallintorakenteet. Hankkeen myöhempien vaiheiden osalta tiedonannossa viitataan satelliittien kehitysvaiheeseen (2001–2005), niiden valmistusta ja lähettämistä koskevaan rakennus- ja käyttöönottovaiheeseen (2006 ja 2007) sekä uuden järjestelmän taloudelliseen ja kaupalliseen käyttövaiheeseen (2008–).

9 Neuvosto hyväksyi Galileosta 5 päivänä huhtikuuta 2001 antamallaan päätöslauselmalla (EYVL C 157, s. 1) kehitysvaiheen kannalta olennaiset seikat. Se kehotti komissiota käynnistämään tarjouskilpailumenettelyn, jotta yksityinen sektori voisi osallistua hankkeeseen ja jotta Galileon tarjoamat kaupalliset palvelut voitaisiin yksilöidä. Neuvosto korosti myös, että yksityisen sektorin on tärkeää sitoutua hankkeen rahoitukseen, jotta se voi osallistua rakennus- ja käyttöönottovaiheeseen.

10 Galileo-yhteisyrityksen perustamisesta 21 päivänä toukokuuta 2002 annetulla asetuksella (EY) N:o 876/2002 (EYVL L 138, s. 1) neuvosto perusti komission ehdotuksesta EY 171 artiklan nojalla kyseisen yhteisyrityksen, jonka tehtävänä on huolehtia Galileo-ohjelman tutkimus-, kehittämis- ja esittelyvaiheen hallinnosta sekä käyttää tätä tarkoitusta varten ohjelmalle myönnettyjä varoja. Yhteisyrityksen perustajaosakkaita olivat Euroopan yhteisö, jota edustaa komissio, ja Euroopan avaruusjärjestö (ESA), minkä lisäksi osakkaaksi voi tulla mikä tahansa asetetut edellytykset täyttävä yksityinen yritys.

11 Komissio totesi 15 päivänä lokakuuta 2002 Euroopan parlamentille ja neuvostolle antamassaan tiedonannossa, jonka otsikkona on Galileo-ohjelman edistyminen (EYVL C 248, s. 2), että ohjelmaa hallinnoi rakennus- ja käyttöönottovaiheen ja operatiivisen käyttövaiheen aikana yksityinen yritys. Galileo-yhteisyritys julkaisee tätä tarkoitusta varten tarjouspyynnön sellaisen yksityisten yritysten yhteenliittymän valitsemiseksi, jolle myönnetään järjestelmän rakennusta, käyttöönottoa ja käyttöä koskeva toimilupa.

12 Komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa korostanut eurooppalaisen satelliittinavigointijärjestelmän huomattavaa teknologista, taloudellista ja strategista merkitystä, sillä tämän teknologian hallinta edellyttää useiden teollisten sovellusten hallintaa. Komissio mainitsee tältä osin muun muassa liikennejärjestelmien hallinnoinnin (autojen ohjausjärjestelmät), ympäristöpolitiikkojen ohjauksen, kaavoituksen, meteorologian, geologian, julkiset hankinnat, energian, luonnonuhkien ja teollisten uhkien ehkäisyn, väestönsuojeluoperaatioihin turvautumisen katastrofitilanteissa, maatalouden tarkastuspolitiikan ja henkilöiden fyysisen turvallisuuden. Komission mukaan tuleva eurooppalainen järjestelmä tarjoaa seuraavat palvelut:

– suurelle yleisölle tarkoitettuja sovelluksia koskeva ilmainen peruspalvelu

– ammattikäyttöön tarkoitettu kaupallinen palvelu

– lentoliikenteen navigoinnin tai merinavigoinnin kaltaisten sovellusten, joissa on kyse ihmishengistä, kannalta "elintärkeä" palvelu

– tutkimus- ja pelastuspalvelu, joiden tarkoituksena on parantaa olemassa olevia avustusjärjestelmiä hätätilanteiden varalta

– väestönsuojelun, kansallisen turvallisuuden ja laillisuuden turvaamiseen liittyvä julkisesti säännelty palvelu.

13 Komissio on täsmentänyt, että kehitysvaiheen kustannukset ovat 1,1 miljardia euroa ja että sen rahoittavat puoliksi Euroopan unioni ja ESA. Järjestelmän tulevan toimiluvanhaltijan pitäisi pääasiallisesti vastata rakennus- ja käyttöönottovaiheen kustannuksista, jotka ovat 2,1 miljardia euroa. Kaupallisen käyttövaiheen komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ilmoittanut alkavan suunnitelman mukaan vuonna 2010.

3. *Komission esittämä yhteisön tavaramerkin rekisteröintihakemus*

14 Komissio haki 21.6.2002 asetuksen N:o 40/94 nojalla yhteisön tavaramerkin rekisteröintiä värilliselle kuvamerkille. Kyseessä on tyylitelty pallo, joka on saanut vaikutteita Euroopan unionin ja ESA:n logoista, ja se sisältää sanan Galileo:

Tavaramerkkihakemus koskee Nizzan sopimukseen pohjautuvan luokituksen luokkaan 42 kuuluvia "satelliitin avulla tapahtuvaan radionavigointiin liittyviä tutkimus- ja kehityspalveluja".

15 Kantaja Galileo International LLC esitti 14.3.2003 asetuksen N:o 40/94 42 artiklan mukaisen väitteen tämän tavaramerkin rekisteröintiä vastaan. SMHV:n väiteosasto hylkäsi väitteen 29.9.2005 tekemällään päätöksellä. Kantaja valitti tästä päätöksestä SMHV:n valituslautakuntiin.

16 Komissio ja ESA toimittivat elokuussa 2003 Galileo-satelliittinavigointiohjelman tunnuksen Maailman henkisen omaisuuden järjestölle (WIPO) Geneveen teollisoikeuksien suojelemista koskevan 20.3.1883 tehdyn Pariisin yleissopimuksen, sellaisena kuin se on viimeksi tarkistettuna Tukholmassa 14.7.1967 ja muutettuna 28.9.1979 (*Recueil des traités des Nations unies,* osa 828, nro 11847, s. 108; jäljempänä Pariisin yleissopimus), nojalla.

4. *Kantajien ja komission välinen kirjeenvaihto*

17 Kantajat ilmoittivat 30.4.2001 päivätyllä kirjeellään komissiolle vastustavansa sitä, että komissio käyttää sanaa Galileo satelliittinavigointijärjestelmää koskevan hankkeensa nimenä. Ne väittivät tämän käytön aiheuttavan niille vahinkoa ja loukkaavan niiden tavaramerkkioikeuksia. Komissio vastasi 4.2.2002 ja väitti, ettei sanan Galileo käyttö sen hankkeessa loukannut tavaramerkkioikeuksia.

18 Tämän jälkeen kantajat ja komissio kävivät tiivistä kirjeenvaihtoa. Kantajat pysyivät kannassaan, jonka mukaan komissio käytti sanaa Galileo kaupallisessa yhteydessä kannustamalla kolmansia tekemään samoin ja käytti sitä kantajien tavaramerkkien kohteena olevia tavaroita ja palveluja muistuttavista tavaroista ja palveluista. Komissio katsoi sitä vastoin, että Galileo pysyi vuoteen 2008 asti tutkimus- ja teknologian kehitysohjelmana, joka ei siihen asti tuottaisi mitään kaupallisia tuloja, ja että kantajien tarjoamat varauspalvelut poikkesivat täysin satelliittipaikannusta koskevasta toiminnasta.

5. *Kantajien nyt esillä olevan asian kanssa samanaikaisesti nostamat kanteet ja niiden tekemät hallinnolliset valitukset*

19 Kantaja Galileo International Technology LLC on nostanut Tribunal de commerce de Bruxellesissa sanan Galileo käyttämisestä kanteen Galileo Industries -nimistä belgialaista yhtiötä vastaan. Kyseisen yhtiön toimialana on osallistua toiminnan kehittämiseen avaruusteollisuuden kanssa, ja sen osakkaina ovat suurimmat eurooppalaiset yritykset, joita Galileo-ohjelma koskettaa. tribunal de commerce hylkäsi kanteen 1.9.2003 antamallaan tuomiolla, jossa se katsoi kantajan toiminnan poikkeavan Galileo Industries -nimisen yhtiön toiminnasta. Kantaja valitti tästä päätöksestä. Asia on parhaillaan vireillä Cour d'appel de Bruxellesissa.

20 Kantaja Galileo International Technology LLC on lisäksi esittänyt SMHV:ssa useita väitteitä sanan Galileo sisältävien tavaramerkkien rekisteröintihakemuksia vastaan. Nämä hakemukset on toimittanut Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö Astrium, joka on European Aeronautic Defense and Space Companyn (EADS) tytäryhtiönä yksi suurimmista eurooppalaisista avaruusteollisuuden navigointiyrityksistä ja niin ikään Galileo-ohjelmasta kiinnostunut.

21 Kyseinen kantaja on nostanut myös Münchenin alioikeudessa (Saksa) kanteen, jossa se vaatii ensinnäkin, että Astriumia kielletään käyttämästä sanaa Galileo useiden tavaroiden ja palvelujen nimityksenä, ja toiseksi, että Astriumin todetaan olevan vastuussa tästä käytöstä aiheutuneesta vahingosta. Kyseinen tuomioistuin hyväksyi vaatimuksen katsoessaan 17.2.2004, että kyseessä olevat toiminnat olivat samankaltaisia ja että esillä olevat merkit saattoivat aiheuttaa sekaannusta. Münchenin muutoksenhakutuomioistuin pysytti päätöksen 13.1.2005 antamallaan tuomiolla, joka sai lainvoiman Saksan liittovaltion tuomioistuimen hylättyä Astriumin tekemän valituksen 24.11.2005 antamallaan määräyksellä.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

22 Kantajat nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 5.8.2003 toimittamallaan kannekirjelmällä nyt esillä olevan kanteen.

23 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia. Se esitti kuitenkin useita kysymyksiä, joihin asianosaiset vastasivat niille asetetussa määräajassa. Kun asianosaisia oli kuultu, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin siirsi asian laajennetun toisen jaoston käsiteltäväksi.

24 Asianosaisten suulliset lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin kuultiin 30.11.2005 pidetyssä istunnossa.

25 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– kieltää komissiota

  – käyttämästä sanaa Galileo satelliittinavigointijärjestelmää koskevan hankkeen yhteydessä

  – kehottamasta välittömästi tai välillisesti kolmansia käyttämään kyseistä sanaa tämän hankkeen yhteydessä

  – olemasta osallisena siihen, että kolmannet käyttävät tätä sanaa

– velvoittaa komission maksamaan kantajille, jotka toimivat yhdessä ja yhteisvastuullisesti, 50 miljoonaa euroa korvauksena niiden kärsimästä aineellisesta vahingosta

– toissijaisesti, jos komissio jatkaa sanan Galileo käyttämistä, velvoittaa tämän maksamaan kantajille 240 miljoonaa euroa

– velvoittaa komission maksamaan kantajille tämän kanteen nostamispäivästä lukien viivästyskorkoa, joka lasketaan Euroopan keskuspankin viitekoron mukaisesti kahdella prosenttiyksiköllä korotettuna

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

26 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– jättää kanteen tutkimatta siltä osin kuin se perustuu tavaramerkin, liikenimen, toiminimen ja verkkotunnuksen loukkaamista koskeviin väitteisiin

– hylkää kanteen muilta osin perusteettomana

– velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

27 Kantajien EY 235 artiklan ja EY 288 artiklan toisen kohdan nojalla esittämien kieltomääräystä ja vahingonkorvausta koskevien vaatimusten on todettava perustuvan jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetun neuvoston ensimmäisen direktiivin 89/104/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 1; jäljempänä direktiivi) 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja asiallisesti asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen, kantajien tavaramerkkiin kuuluvien oikeuksien loukkaamiseen sekä Pariisin yleissopimuksen 8 artiklassa suojattujen kantajien toiminimien, liikenimien ja verkkotunnusten loukkaamiseen.

1. *Tutkittavaksi ottaminen*

Asianosaisten lausumat

28 Komissio väittää, että kanne on jätettävä tutkimatta, koska tietyt kannekirjelmässä esitetyt väitteet eivät täytä asetettuja selkeyden ja täsmällisyyden vaatimuksia.

29 Sikäli kuin kantajat väittävät komission loukanneen niiden kansallisia tavaramerkkejä, se korostaa, että vaikka kantajat luettelevat esillä olevassa asiassa kyseessä olevat tavaramerkit – eli eri maissa rekisteröidyt 204 tavaramerkkiä, joista 24 on rekisteröity yhteisön jäsenvaltioissa – ne eivät ole mitenkään täsmentäneet, mitä kansallisia säännöksiä sen väitetään rikkoneen. Komissio katsoo tällaisten täsmennysten puuttuessa, ettei sen voida vaatia turvautuvan arviointeihin, joiden perusteella se voisi arvata, mitä kansallisia säännöksiä sen väitetään rikkoneen.

30 Yhteisön tavaramerkkien osalta kantajat eivät ole komission mukaan ilmoittaneet, mistä syystä jonkin tietyn tavaramerkin loukkaaminen synnyttäisi yhteisön vastuun. Ne eivät ole vedonneet asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan erityissäännöksiin.

31 Kantajat eivät ole komission mukaan myöskään selittäneet, miten niiden toiminimiä, liikenimiä ja verkkotunnuksia on loukattu. Sikäli kuin kantajat perustavat väitteensä ainoastaan Pariisin yleissopimuksen 8 artiklaan, ne jättävät viittaamatta kansalliseen lainsäädäntöön, jolla tämä yleissopimus on pantu täytäntöön, ja esittämättä siten syitä, joiden perusteella yhteisö olisi sidottu tähän yleissopimukseen, jonka osapuoli se ei ole.

32 Komissio väittää vielä, että vaatimukset, joiden mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi annettava sille kieltomääräys, on jätettävä tutkimatta. EY:n perustamissopimuksessa ei anneta yhteisön lainkäyttöelimelle tällaista toimivaltaa.

33 Kantajat vastaavat, ettei kansallista lainsäädäntöä koskevien täsmällisten viittausten puuttuminen ole estänyt komissiota ymmärtämästä kanteen kohdetta tai valmistelemasta puolustustaan asianmukaisesti.

34 Pariisin yleissopimuksen 8 artiklassa vahvistetaan niiden mukaan toiminimien suojelua koskeva periaate, joka sitoo kaikkia jäsenvaltioita. Komissio on tätä periaatetta loukatessaan syyllistynyt lainvastaiseen tekoon.

35 Kantajien mukaan niiden vaatimus siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kieltäisi komissiota käyttämästä sanaa Galileo, ei merkitse vähäisintäkään puuttumista komission poliittiseen tai hallinnolliseen toimivaltaan. Kyse on pelkästään siitä, että virheellinen menettely saadaan lopetetuksi ja aiheutuneen vahingon laajeneminen estetyksi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

Kannekirjelmän selkeyttä ja täsmällisyyttä koskeva vaatimus

36 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ensimmäisen kohdan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan kannekirjelmässä on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista. Näiden mainintojen on oltava riittävän selkeitä, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja jotta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi tarvittaessa ratkaista kanteen tukeutumatta muihin tietoihin. Oikeusvarmuuden ja hyvän lainkäytön takaamiseksi kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksenä on, että ne olennaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joihin kantaja perustaa kanteensa, käyvät ilmi ainakin pääpiirteittäin itse kannekirjelmästä, kunhan ne on esitetty johdonmukaisesti ja ymmärrettävästi (asia T-113/96, Dubois et Fils v. neuvosto ja komissio, tuomio 29.1.1998, Kok. 1998, s. II-125, 29 kohta ja asia T-195/00, Travelex Global and Financial Services ja Interpayment Services v. komissio, tuomio 10.4.2003, Kok. 2003, s. II-1677, 26 kohta).

37 Jotta nämä edellytykset täyttyisivät, kannekirjelmästä, jossa vaaditaan yhteisön toimielimen aiheuttamien vahinkojen korvaamista, on ilmettävä seikat, joiden perusteella kantajan riitauttama toimielimen menettely voidaan yksilöidä, ja syyt, joiden nojalla kantaja katsoo, että tämän menettelyn ja aiheutetuksi väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys, sekä vahingon laatu ja sen laajuus (edellä 36 kohdassa mainittu asia Travelex Global and Financial Services ja Interpayment Services v. komissio, tuomion 27 kohta).

– Kansalliset tavaramerkit, yhteisön tavaramerkit ja yhteisön ulkopuoliset tavaramerkit

38 Kansallisten tavaramerkkien loukkaamista koskevien väitteiden osalta on todettava, että kannekirjelmän mukaan kantajat katsovat yhteisön olevan velvollinen korvaamaan väitetyn vahingon, joka on aiheutunut niiden kansallisten tavaramerkkien olennaisen tehtävän ja arvon menettämisestä. Kantajien mukaan tämä Galileo-merkin käyttämisestä aiheutunut vahinko on luettava komission syyksi. Se on aiheuttanut väitetyn vahingon, koska se ei ole kunnioittanut niiden tavaramerkkioikeuksia, sellaisina kuin ne on määritelty direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa.

39 Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan rekisteröity tavaramerkki antaa haltijalleen oikeuden "kieltää muita ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa – – merkkiä, joka sen vuoksi, että se on sama tai samankaltainen kuin samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten oleva tavaramerkki, aiheuttaa yleisön keskuudessa sekaannusvaaran, joka sisältää myös vaaran merkin ja tavaramerkin välisestä mielleyhtymästä".

40 Kannekirjelmässä olevaa viittausta direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohtaan on pidettävä riittävän selkeänä ja täsmällisenä yhteisön jäsenvaltiossa rekisteröityjen 24 tavaramerkin osalta. Direktiivin 5 artiklan 1 kohdalla yhdenmukaistetaan yhteisössä

tavaramerkkiin kuuluvia oikeuksia koskevat säännökset ja määritellään tavaramerkin haltijoilla oleva yksinoikeus yhteisössä (asia C-355/96, Silhouette International Schmied, tuomio 16.7.1998, Kok. 1998, s. I-4799, 25 kohta ja asia C-206/01, Arsenal Football Club, tuomio 12.11.2002, Kok. 2002, s. I-10273, 43 kohta). Yhteisön jäsenvaltioiden piti saattaa tämä säännös osaksi kansallista lainsäädäntöä, eikä komissio ole kiistänyt sitä, että tämä täytäntöönpano on toteutettu täysin direktiivin soveltamisalaan kuuluvien kyseisten 24 tavaramerkin osalta.

41 Näin ollen esillä olevia väitteitä ei voida jättää tutkimatta sillä perusteella, että kantajat eivät ole esittäneet täsmennyksiä kansallisesta lainsäädännöstä, jota ne väittävät rikotun. Komission väite, jonka mukaan kanne on jätettävä tutkimatta, on siten tältä osin hylättävä.

42 Sitä vastoin kolmansissa maissa rekisteröityjen 178 tavaramerkin osalta kantajien viittaus direktiiviin ei voi paikata sitä, etteivät ne ole täsmentäneet kyseisten yhteisön ulkopuolisten maiden lainsäädännön mukaisten tavaramerkkioikeuksien laatua ja laajuutta. Koska kantajat eivät ole tältä osin lausuneet mitään, vastaaja ei ole voinut valmistella puolustustaan eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi ratkaista asiaa siltä osin kuin kantajat väittävät näiden tavaramerkkioikeuksien loukkaamisesta aiheutuneen vahinkoa.

43 Kanne on tämän vuoksi jätettävä tutkimatta näiden oikeuksien loukkaamista koskevan väitteen osalta. Vastauksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen kantajat ovat sitä paitsi myöntäneet, etteivät ne voi vedota kolmansissa maissa rekisteröityihin tavaramerkkeihin perustuviin oikeuksiin.

– Laajalti tunnetut tavaramerkit

44 Kantajat vetoavat vastauskirjelmänsä 40 kohdassa siihen, että niiden tavaramerkit ovat tulleet laajalti tunnetuiksi. Sikäli kuin niiden tarkoituksena on viime kädessä vedota direktiivin 5 artiklan 2 ja 5 kohtaan, on huomattava, että tässä säännöksessä rajoitutaan antamaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää laajalti tunnettujen tavaramerkkien vahvemmasta suojasta ensinnäkin tilanteessa, jossa kyseessä olevat tavarat tai palvelut eivät ole samankaltaisia, ja toiseksi kieltääkseen merkin käytön muuhun tarkoitukseen kuin tavaroiden tai palvelujen erottamiseksi. Kantajat eivät kuitenkaan ole kannekirjelmässään selittäneet, miten niiden tavaramerkit olisivat erityisen laajalti tunnettuja, eivätkä sitä, miten niitä suojataan joissakin tietyissä niitä koskevissa kansallisissa laeissa.

45 Vaikka voi siis olla mahdollista, että komission menettely on vaikuttanut kantajien tavaramerkkien maineeseen, kantajat eivät kuitenkaan ole esittäneet edellä mainittujen täsmällisyyttä koskevien vaatimusten täyttämiseksi tarvittavaa perustetta. Kanne on näin ollen jätettävä tutkimatta direktiivin 5 artiklan 2 ja 5 kohdan rikkomista koskevan väitteen osalta.

– Yhteisön tavaramerkit

46 Kantajat ovat kannekirjelmässään todenneet niiden "yhteisön tavaramerkkien ja yhteisön tavaramerkkiä koskevien hakemusten" lukumääräksi viisi ja vedonneet "Galileo International Technologyn tavaramerkkioikeuksien ja sen yhteisön tavaramerkkejä koskeviin hakemuksiin perustuvien oikeuksien loukkaamiseen". Lisäksi alaviitteessä 57 viitataan nimenomaisesti "asetukseen N:o 40/94".

47 Vaikka kannekirjelmässä ei nimenomaisesti mainita asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa, siinä vedotaan ainakin implisiittisesti tässä säännöksessä tarkoitettuihin oikeuksiin. Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan virhe sovellettavan säännöksen mainitsemisessa ei voi johtaa esitetyn väitteen tutkimatta jättämiseen, jos tämän väitteen kohde ja tiivistelmä siitä ilmenevät riittävän selvästi kannekirjelmästä (asia 12/68, X v. Commission de contrôle, tuomio 7.5.1969, Kok. 1969, s. 109, 6 ja 7 kohta ja asia T-171/99, Corus UK v. komissio, tuomio 10.10.2001, Kok. 2001, s. II-2967, 36 kohta). Tästä on pääteltävä, ettei kantajan täydy myöskään nimenomaisesti ilmoittaa määrättyä säännöstä, johon hänen väitteensä perustuu, kunhan esitetyt perustelut ovat riittävän selkeitä, jotta vastapuoli ja yhteisön lainkäyttöelin voivat vaikeuksitta yksilöidä tämän säännöksen.

48 Asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa annetaan yhteisön tavaramerkin haltijalle samat oikeudet kuin direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa kansallisen tavaramerkin haltijalle. Viimeksi mainittuun säännökseen on vedottu toistuvasti kannekirjelmässä. Komissio ei ole erehtynyt kantajien esittämien väitteiden "yhteisön ulottuvuudesta", sillä se viittaa vastineensa 50 kohdassa nimenomaisesti asetuksen N:o 40/94 9 artiklaan.

49 Tästä seuraa, että kantajien viittaus asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaan täyttää edellä mainitut täsmällisyyttä koskevat vaatimukset ja että se on näin ollen otettava tutkittavaksi.

– Toiminimet, liikenimet ja verkkotunnukset

50 Kantajien mukaan niiden toiminimen suoja sekoittuu niiden liikenimien suojan kanssa, kun taas niiden verkkotunnukset ovat erityinen sovellus niiden liikenimistä. Tämän toteamuksen sisältöä koskevaan kysymykseen vastatessaan ne ovat

täsmentäneet Pariisin yleissopimuksen 8 artiklan koskevan ainoastaan liikenimien suojaa, kun taas toiminimi on suojattu muilla kansallisilla säännöksillä. Lisäksi kanteellaan ne ovat tarkoittaneet korostaa, että vaikka kyseisellä 8 artiklalla suojataan suppeassa mielessä vain liikenimiä, myös niiden toiminimiä koskevia oikeuksia on loukattu.

51 Toiminimiensä ja verkkotunnustensa loukkaamista koskevien väitteidensä osalta kantajat eivät ole esittäneet mitään seikkoja näiden toteamusten lisäksi. Ne ovat muun muassa jättäneet kokonaan mainitsematta kansalliset säännökset, joita ne väittävät rikotun, ja jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteiset yleiset periaatteet, joiden nojalla yhteisön pitäisi EY 288 artiklan toisen kohdan mukaisesti korvata väitetty vahinko. Nämä väitteet eivät täytä edellä mainittuja täsmällisyyttä koskevia vaatimuksia, ja ne on näin ollen jätettävä tutkimatta.

52 Tarkasteltaessa kantajien väitettä niiden Pariisin yleissopimuksen 8 artiklassa tarkoitettujen liike- tai toiminimien osalta pitää paikkansa, että toiminimi muodostaa teollis- ja tekijänoikeuksiin kuuluvan oikeuden, jonka suojasta määrätään kyseisessä 8 artiklassa ja jota Maailman kauppajärjestön (WTO) jäsenvaltioiden on suojattava teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehdyn sopimuksen (jäljempänä TRIPS-sopimus) nojalla (asia C-245/02, Anheuser-Busch, tuomio 16.11.2004, Kok. 2004, s. I-10989, 91–96 kohta).

53 Vaikka WTO:n jäsenvaltioiden, yhteisön jäsenvaltiot mukaan lukien, on saatettava voimaan tämä toiminimien suoja, Pariisin yleissopimuksen 8 artiklassa todetaan ainoastaan, että "toiminimen tulee olla suojattu ilman hakemusta ja rekisteröintivelvollisuutta kaikissa liittomaissa [joihin yleissopimusta sovelletaan], olipa se tehtaan- tai kauppamerkin osana tai ei".

54 Tässä sopimusmääräyksessä ei määritellä toiminimelle annettavan suojan laajuutta ja edellytyksiä, vaan ainoastaan asetetaan vaatimus tällaisen suojan täytäntöönpanosta. Sen ei näin ollen voida katsoa sisältävän toiminimellä suojattuja oikeuksia koskevien säännösten yhdenmukaistamista.

55 Toisin kuin direktiivin 5 artiklan nojalla, jossa määritellään juuri "tavaramerkkiin kuuluvat oikeudet", mistä syystä viittauksella tähän artiklaan voidaan pätevästi korvata asiaa koskevaan jäsenvaltioiden kansalliseen lainsäädäntöön vetoaminen (ks. edellä 40 kohta), Pariisin yleissopimuksen 8 artiklan laajan sanamuodon perusteella kansalliset lainsäätäjät voivat ottaa käyttöön erilaisia suojajärjestelmiä ja säätää muun muassa toiminimen tiettyä vähimmäiskäyttöä tai sen vähimmäistunnettuutta koskevista edellytyksistä (ks. vastaavasti edellä 52 kohdassa mainitussa asiassa Anheuser-Busch annetun tuomion 97 kohta).

56 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysyttyä kantajilta Pariisin yleissopimuksen 8 artiklassa tarkoitetusta suojasta ne eivät ole vedonneet mihinkään tiettyyn kansalliseen lainsäädäntöön, jossa niiden toiminimille annettaisiin riittävä suoja ja jota komissio olisi voinut loukata.

57 Vaikka kansallisia oikeussääntöjä, joilla suojataan TRIPS-sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia oikeuksia, on sovellettava tämän sopimuksen asianomaisten määräysten sanamuotoa ja tarkoitusta mahdollisimman pitkälle noudattaen (edellä 52 kohdassa mainitussa asiassa Anheuser-Busch annetun tuomion 55 kohta), kantajat eivät voi tässä yhteydessä pätevästi vedota tähän velvollisuuteen, koska ne eivät ole vedonneet tällaisiin kansallisiin oikeussääntöihin saati selostaneet niitä.

58 TRIPS-sopimuksen määräyksillä ei myöskään ole välitöntä oikeusvaikutusta, minkä vuoksi ne eivät sellaisinaan voi luoda oikeuksia, joihin kantajat voisivat vedota suoraan yhteisön lainkäyttöelimessä (ks. vastaavasti edellä 52 kohdassa mainitussa asiassa Anheuser-Busch annetun tuomion 54 kohta) mahdollisista kansallisista oikeussäännöistä riippumatta.

59 Tästä seuraa, että myös Pariisin yleissopimuksen 8 artiklan rikkomista koskeva väite on jätettävä tutkimatta.

Vaatimukset, joiden mukaan komission on lopetettava virheelliseksi väitetty toimintansa

60 Siltä osin kuin kantajat vaativat, että komissiota kielletään käyttämästä sanaa Galileo satelliittinavigointijärjestelmää koskevan hankkeen yhteydessä, komissio viittaa vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan yhteisöjen tuomioistuimet eivät voi edes vahingonkorvausasioissa antaa yhteisön toimielimelle määräyksiä riistämättä hallintoviranomaisen oikeuksia (asia C-63/89, Assurances du crédit v. neuvosto ja komissio, tuomio 18.4.1991, Kok. 1991, s. I-1799, 30 kohta; asia T-156/89, Valverde Mordt v. yhteisöjen tuomioistuin, tuomio 27.6.1991, Kok. 1991, s. II-407, 150 kohta; asia T-71/99, Meyer v. komissio, määräys 1.6.1999, Kok. 1999, s. II-1727, 13 kohta ja asia T-202/02, Makedoniko Metro ja Michaniki v. komissio, määräys 14.1.2004, Kok. 2004, s. II-181, 53 kohta).

61 Komissio lisää, että EY 288 artiklan toisen kohdan perusteella voidaan korvata ainoastaan tapahtuneita vahinkoja, eikä siinä anneta oikeutta antaa määräyksiä tulevan lainvastaisuuden estämiseksi. Kieltoa käyttää tiettyä nimeä ei voida pitää luontoissuorituksena maksettavana korvauksena. Tällainen kielto estäisi varmasti väitetyn vahingon jatkumisen, mutta sillä ei korvattaisi jo aiheutunutta vahinkoa.

62 EY 288 artiklan toisen kohdan mukaan "sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella yhteisö korvaa toimielintensä ja henkilöstönsä tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti". Tämä määräys koskee sekä sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun

edellytyksiä että vahingonkorvausoikeutta koskevia menettelytapoja ja sen laajuutta. EY 235 artiklassa yhteisöjen tuomioistuimelle annetaan "toimivalta ratkaista 288 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettua vahingonkorvausta koskevat riidat".

63 Näistä kahdesta määräyksestä – joissa toisin kuin entisen EHTY:n perustamissopimuksen 40 artiklan ensimmäisessä kohdassa, jossa määrättiin vain rahamääräisestä korvauksesta, ei suljeta pois luontoissuorituksena maksettavaa korvausta – seuraa, että yhteisön lainkäyttöelimellä on toimivalta velvoittaa yhteisö maksamaan kaikentyyppisiä korvauksia, jotka ovat jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisia, myös luontoissuorituksena, jos se on näiden periaatteiden mukainen, tarvittaessa määräyksenä tehdä tai olla tekemättä jotakin.

64 Tavaramerkkien osalta direktiivin tarkoituksena on antaa rekisteröidyille kansallisille tavaramerkeille yhdenmukainen suoja kaikissa jäsenvaltioissa. Sen 5 artiklan 1 kohdan nojalla tällaisen tavaramerkin haltijalla on oikeus "kieltää muita" käyttämästä merkkiä. Kuten edellä on todettu (40 kohta), tällä säännöksellä yhdenmukaistetaan yhteisössä tavaramerkkiin kuuluvia oikeuksia koskevat säännökset.

65 Tästä seuraa, että yhteisön jäsenvaltion kansallisen tavaramerkin haltijalle annettu yhdenmukainen suoja on osa EY 288 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuja jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisiä yleisiä periaatteita.

66 Tämä johtopäätös on vahvistettu asetuksessa N:o 40/94, jonka 98 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos yhteisön tavaramerkkituomioistuin toteaa vastaajan loukanneen tai olleen vaarassa loukata yhteisön tavaramerkkiä, se antaa määräyksen, joka "kieltää vastaajaa jatkamasta toimia, jotka loukkaavat – – yhteisön tavaramerkkiä", ja toteuttaa aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tätä kieltoa noudatetaan. EY 249 artiklan toisen kohdan nojalla tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

67 Vaikka tavaramerkin haltijan yhdenmukainen suoja on toteutettu jäsenvaltioissa toimivaltaisten kansallisten tuomioistuinten menettelyllisellä mahdollisuudella kieltää antamallaan tuomiolla vastaajaa loukkaamasta tavaramerkkiä, yhteisön lainkäyttöelin voi periaatteessa myös kohdistaa tällaisen menettelyllisen toimenpiteen yhteisöön, koska tällä lainkäyttöelimellä on yksinomainen toimivalta ratkaista yhteisön syyksi luettavan vahingon korvaamista koskevat kanteet (edellä 36 kohdassa mainitussa asiassa Travelex Global and Financial Services ja Interpayment Services v. komissio annetun tuomion 89 kohta).

68 Edellä mainittua suojajärjestelmää on jo senkin vuoksi voitava soveltaa yhteisöön, että yhteisön toimielinten on noudatettava kokonaisuudessaan yhteisön oikeutta, johon johdettu oikeus kuuluu. Komission on näin ollen noudatettava direktiivin ja asetuksen N:o 40/94 säännöksiä, jotka neuvosto on antanut sen ehdotuksesta (ks. vastaavasti edellä 36 kohdassa mainitussa asiassa Travelex Global and Financial Services ja Interpayment Services v. komissio annetun tuomion 85 ja 86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

69 Siltä osin kuin komissio kiistää kyseisellä kiellolla voitavan todellisuudessa korvata väitetty vahinko, on huomattava, että kantajat väittävät olevansa Galileo-merkin jatkuvan ja toistuvan lainvastaisen käytön uhreja ja että tämä käyttö loukkaa niiden tavaramerkkioikeuksia. Tavaramerkkioikeuden ydinsisältönä on erityisesti taata tavaramerkkioikeuden haltijalle yksinoikeus tavaramerkin käyttämiseen saatettaessa tuote ensimmäisen kerran markkinoille ja suojata tavaramerkin haltijaa sellaisilta kilpailijoilta, jotka haluaisivat käyttää väärin tavaramerkin asemaa ja mainetta markkinoilla myymällä tuotteita, jotka on asiattomasti varustettu tällaisella tavaramerkillä (ks. asia C-349/95, Loendersloot, tuomio 11.11.1997, Kok. 1997, s. I-6227, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

70 Tästä seuraa, että tavaramerkin käyttöä koskevan yksinoikeuden loukkaaminen merkitsee väistämättä tämän tavaramerkin arvon alenemista ja siten vahinkoa sen haltijalle.

71 Näin aiheutetun vahingon korvaaminen kokonaisuudessaan edellyttää, että tavaramerkin haltijalle palautetaan sen oikeus koskemattomana, sillä tällainen palauttaminen edellyttää mahdollisista rahamääräisistä vahingonkorvauksista riippumatta vähintäänkin haltijan oikeuteen kohdistuvan loukkauksen välitöntä lakkaamista. Kantajat pyrkivät esillä olevassa asiassa vaaditulla kieltomääräyksellä juuri siihen, että komissio lopettaisi niiden tavaramerkkioikeuksien väitetyn loukkaamisen.

72 Komissio on itsekin korostanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämään kysymykseen antamassaan vastauksessa, että olisi mahdotonta ajatella, että mikäli se velvoitettaisiin maksamaan vahingonkorvausta, se jatkaisi tästä päätöksestä välittämättä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen lainvastaisiksi toteamia toimia. Näin ollen komissio myöntää, että yhteisön lainkäyttöelimen päätös, jossa sen katsotaan olevan vastuussa, todellisuudessa sitoo sitä kieltomääräyksenä. Tällainen päätös merkitsee komissiolle implisiittisesti asetettua määräystä.

73 Näin ollen vaatimukset siitä, että komissiota pitäisi kieltää käyttämästä sanaa Galileo satelliittinavigointijärjestelmää koskevan hankkeen yhteydessä, on otettava tutkittaviksi. Komission väitettä näiden vaatimusten tutkimatta jättämisestä ei siten voida hyväksyä.

Johtopäätös

74 Edellä esitetyn perusteella kanteen vaatimukset on kokonaisuudessaan otettava tutkittaviksi. Sama koskee direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa kantajille annettujen, niiden jäsenvaltioiden kansallisiin tavaramerkkeihin ja yhteisön tavaramerkkeihin kuuluvien oikeuksien loukkaamista koskevia väitteitä.

2. *Aineelliset vaatimukset*

75 Kantajien kanne perustuu ensisijaisesti periaatteeseen, jonka mukaan komissio on vastuussa lainvastaisesta toimesta, ja toissijaisesti periaatteeseen, jonka mukaan se on vastuussa laillisesta toimesta.

Komission vastuu lainvastaisesta toimesta

Alustavat toteamukset

76 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisö on EY 288 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla tavalla sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa toimielintensä lainvastaisesta toiminnasta aiheutuneesta vahingosta ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on todellisuudessa syntynyt ja toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (asia 26/81, Oleifici Mediterranei v. ETY, tuomio 29.9.1982, Kok. 1982, s. 3057, 16 kohta; asia T-175/94, International Procurement Services v. komissio, tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. II-729, 44 kohta; asia T-336/94, Efisol v. komissio, tuomio 16.10.1996, Kok. 1996, s. II-1343, 30 kohta ja asia T-267/94, Oleifici Italiani v. komissio, tuomio 11.7.1997, Kok. 1997, s. II-1239, 20 kohta).

77 Jos jokin näistä edellytyksistä jää täyttymättä, kanne on kokonaisuudessaan hylättävä, eikä asiassa ole tarpeen tutkia muita edellytyksiä (asia C-146/91, KYDEP v. neuvosto ja komissio, tuomio 15.9.1994, Kok. 1994, s. I-4199, 19 ja 81 kohta ja asia T-170/00, Förde-Reederei v. neuvosto ja komissio, tuomio 20.2.2002, Kok. 2002, s. II-515, 37 kohta).

78 Yhteisön toimielimen lainvastaiseksi väitetyn toiminnan on perustuttava sellaisen oikeussäännön, jonka tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, riittävän ilmeiseen rikkomiseen (asia C-352/98 P, Bergaderm ja Goupil v. komissio, tuomio 4.7.2000, Kok. 2000, s. I-5291, 42 kohta).

79 Ratkaiseva peruste, jotta tämän edellytyksen voidaan katsoa täyttyneen, on yhteisön asianomaisen toimielimen harkintavallalle asetettujen rajojen selvä ja vakava ylittäminen.

80 Jos tällä toimielimellä on harkintavaltaa hyvin vähän tai ei ollenkaan, jo pelkän yhteisön oikeuden rikkomisen voidaan katsoa olevan riittävän ilmeinen rikkominen (yhdistetyt asiat T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 ja T-225/99, Comafrica ja Dole Fresh Fruit Europe v. komissio, tuomio 12.7.2001, Kok. 2001, s. II-1975, 134 kohta ja yhdistetyt asiat T-64/01 ja T-65/01, Afrikanische Frucht-Compagnie ja Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert v. neuvosto ja komissio, tuomio 10.2.2004, Kok. 2004, s. II-521, 71 kohta).

81 Kantajien esillä olevassa asiassa esittämiä eri perusteita ja väitteitä on tutkittava näiden toteamusten valossa.

Asianosaisten lausumat

82 Kantajien ensimmäinen väite perustuu siihen, että vahinkoa aiheuttaneella komission virheellisellä menettelyllä on loukattu sellaisia tavaramerkkejä, joiden haltijoita ne ovat direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla. Käyttäessään sanaa Galileo ja kehottaessaan kolmansia käyttämään sitä ilman kantajilta saatua

suostumusta komissio on loukannut ja edelleen loukkaa niiden tavaramerkkioikeuksia. Lisäksi kantajat vetoavat asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisiin yhteisön tavaramerkkeihinsä.

83 Kantajat täsmentävät, että komission käyttämä sana Galileo on niiden tavaramerkkien kanssa olennaisesti samankaltainen. Komission menettely on näin ollen vaikuttanut hyvin laajalti näiden tavaramerkkien erottamiskykyyn.

84 Kantajat painottavat myös niiden tarjoamien tavaroiden ja palvelujen sekä komission Galileo-hankkeessa kyseessä olevien tavaroiden ja palvelujen samankaltaisuutta, sillä molemmilla osapuolilla on pitkälti samat asiakaskohderyhmät.

85 Kantajat toteavat tarjoavansa palveluja lento-, meri- ja maaliikenteen alalle, hotellialalle ja kuluttajille. Näiden palvelujen avulla voidaan saada tietoja lennossa olevien lentokoneiden sijainnista reaaliajassa, lentoaikatauluista sekä varausmahdollisuuksista. Kantajat tarjoavat lisäksi näihin palveluihin liittyviä tuotteita, kuten tietokoneohjelmia.

86 Kantajien mukaan Galileo-satelliittinavigointihanke on puolestaan suunnattu mahdollisille käyttäjille, eli maa-, rautatie-, lento- ja meriliikenteen alan palvelujen tarjoajille, valmistajille ja niiden asiakkaille. Tämän hankkeen pääasiallisena palveluna on tietyn näistä kuljetusmuodoista paikantaminen reaaliajassa.

87 Tämä pääasiallinen palvelu on kantajien mukaan samanlainen kuin niiden tarjoama palvelu, jonka avulla voidaan määrittää lennon täsmällinen maantieteellinen sijainti. Samankaltaisuus koskee myös tavaroita, sillä Galileo-hanke pitää sisällään ohjelmistojen ja erityisten tietokoneiden kehittämistä tiedon tulkitsemiseksi, käyttämiseksi ja levittämiseksi kuluttajille.

88 Kantajien mukaan kyseessä olevan yleisön kannalta niiden tavaramerkkien ja komission käyttämän sanan Galileo välillä on olemassa sekaannusvaara. Komissio on itse korostanut eurooppalaisen Galileo-hankkeen valtavan suurta merkitystä, sillä sen avulla voidaan luoda noin 140 000 työpaikkaa, ja tarvikkeita ja palveluja koskevien markkinoiden suuruudeksi on arvioitu yli 9 miljardia euroa vuodessa vuodesta 2010 lukien. Kantajien mukaan nämä arviot johtavat väistämättä siihen, että sanaa Galileo käytetään yhä enemmän kaikissa teknologioissa, joihin hankkeessa turvaudutaan.

89 Kantajien mukaan komission tarkoituksena on käyttää sanaa Galileo "elinkeinotoiminnassa", sillä kyseistä sanaa on käytetty kaikkien niiden palvelujen yhteydessä, joita Galileo-hankkeella on tarkoitus tarjota.

90 Kantajat täsmentävät komission ja neuvoston painottaneen, että Galileo-hanke perustui yhteistyöhön yksityisen sektorin kanssa ja että sillä oli kaupallinen tarkoitus, jolla pyrittiin varmistamaan hankkeen taloudellinen elinkelpoisuus. Tällä hetkellä jo 65 yrityksen yhteenliittymä työskentelee hankkeen teknisten näkökohtien parissa, ja useat teollisuuden ja pankkialan ryhmittymät valmistelevat jo tulevaa osallistumistaan. Näiden kaikkien toimintavaiheiden kuluessa Galileo-hankkeella on siis huomattavaa taloudellisesta merkitystä yksityisen sektorin kannalta.

91 Komissio on jo yhdessä ESA:n kanssa perustanut Galileo-yhteisyrityksen (ks. edellä 10 kohta), jonka tehtävänä on panna täytäntöön Galileo-ohjelman kehittämis- ja

vahvistamisvaiheet sekä valmistella rakennus- ja käyttöönotto- sekä käyttövaihetta. Lisäksi komissio on 22.5.2003 aloittanut 500 000 euron arvoisen tarjouskilpailumenettelyn, jonka tarkoituksena on tutkia Galileo-hankkeen yhteensovittamista olemassa olevien navigointijärjestelmien kanssa.

92 Kantajien mukaan lisäksi se, että komissio on hakenut yhteisön tavaramerkin Galileo rekisteröimistä (ks. edellä 14 kohta), on selitettävissä vain, jos se aikoo käyttää sitä tavaroiden tai palvelujen erottamiseksi.

93 Kantajien mukaan komissio on kehottanut merkittäviä eurooppalaisia teollisuuskonserneja käyttämään sanaa Galileo tavaramerkkinä elinkeinotoiminnassa, kuten Galileo Industries -yhtiötä, joka on haastettu tribunal de commerce de Bruxellesiin (ks. edellä 19 kohta) ja joka on vedonnut komission käyttämään sanaan Galileo. Yhteistyökumppanien, joiden puoleen yhteisyritys kääntyy, on taas välttämättä käytettävä samaa sanaa, mistä komission on niin ikään katsottava olevan vastuussa.

94 Kantajien toisen väitteen mukaan komissio on aiheuttanut niille vahinkoa, kun se ei ole tehnyt tavaramerkkejä koskevia tutkimuksia. Kuka tahansa, joka aikoo käyttää uutta tavaramerkkiä, ottaa riskin siitä, että kolmas osapuoli on jo voinut saada yksinoikeuden samaan tai samankaltaiseen merkkiin. Kantajat katsovat, että jos komissio olisi suorittanut tällaisia tutkimuksia, se olisi ollut tietoinen niiden tavaramerkeistä ja voinut helposti valita jonkin muun sanan kuvaamaan hankettaan. Komissio on joka tapauksessa tehnyt vakavan virheen jatkaessaan sanan Galileo käyttämistä, vaikka se on sittemmin saanut tietää kantajien tavaramerkeistä.

95 Komissio vastaa tähän väitteeseen, että Galileo-tutkimusohjelman merkki ja kantajien esille tuomat tavaramerkit eivät ole samanlaisia, sillä niiden tavaramerkkien olennaisena ja erottavana tekijänä on tyylitelty pallo. Lisäksi yhteisön tavaramerkkiä koskeva komission hakemus koskee tiettyä erityistä merkkiä (ks. edellä 14 kohta), joka ei aiheuta minkäänlaista sekaannusvaaraa kantajien esille tuomien tavaramerkkien välillä.

96 Lisäksi tämä tavaramerkkihakemus koskee komission mukaan satelliittinavigointiin rajoittuvia tutkimus- ja kehittämispalveluja. Hakemus on tehty pelkästään suojelemistarkoituksessa sen estämiseksi, että jokin yksityinen yritys ottaisi tämän sanan käyttöönsä ja hyötyisi perusteettomasti sen tunnettuudesta.

97 Kantajien esille tuomia tavaramerkkejä ei sitä paitsi ole suunnattu suurelle yleisölle. Kantajat käyttävät niitä ainoastaan suppeissa ammattipiireissä toteutettujen liiketoimien yhteydessä. Näin ollen niiden tavaramerkit eivät ole mitenkään tunnettuja kuluttajien ja loppukäyttäjien keskuudessa.

98 Tästä samasta syystä komission mielestä esille tuotujen tavaramerkkien ja eurooppalaisen Galileo-hankkeen välillä ei ole minkäänlaista sekaannusvaaraa suuren yleisön keskuudessa. Kantajien toiminnan kohteena olevat ammattilaiset ovat keskimääräistä kuluttajaa valistuneempia, eikä heillä ole vaikeuksia tunnistaa sanan Galileo tarkoittavan eurooppalaista tutkimushanketta ja erottaa sitä kantajien tavaramerkeistä.

99 Komissio toteaa vielä käyttäneensä sanaa Galileo yksinomaan eurooppalaisen satelliittinavigointihankkeen synonyyminä. Tällä käytöllä ei ole missään vaiheessa pyritty edistämään hankkeen yhteydessä saavutettuihin teknisiin tuloksiin perustuvan palvelun tai tavaran myyntiä.

100 Yhteisyritys Galileo on komission mukaan olemassa ainoastaan Galileo-ohjelman tutkimus- ja kehittämisvaiheiden loppuun saattamiseksi, eikä se harjoita minkäänlaista kaupallista toimintaa. Se ainoastaan hallinnoi tarjouskilpailuja ja valitsee järjestelmän tulevan toimiluvan haltijan.

101 Komissio kiistää kannustaneensa kolmansia käyttämään sanaa Galileo tavaroista tai palveluista elinkeinotoiminnassa. Etenkään Galileo Industries -nimiseen yhtiöön ei ole olemassa mitään yhteyttä. Se ei ole kehottanut tätä yhtiötä käyttämään sanaa Galileo tavaramerkkinä.

102 Kantajien toista väitettä tarkastellessaan komissio kiistää, että sillä olisi ollut lain mukaan velvollisuus suorittaa tavaramerkkejä koskevia tutkimuksia. Tavaramerkkejä koskevien tutkimusten tekemättä jättäminen sinänsä ei ole virhe.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

– Ensimmäinen väite, jonka mukaan kantajien tavaramerkkioikeuksia on loukattu

103 Tarkasteltaessa väitettä, jonka mukaan komissio on loukannut tavaramerkkejä, joiden haltijoita kantajat ovat, direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa on todettava vahvistettavan säännöt, joiden tarkoituksena on antaa niille oikeuksia. Näillä säännöksillä kantajille annetaan direktiivillä ja asetuksella N:o 40/94 suojattujen tavaramerkkien haltijoina yksinoikeus kieltää tietyin edellytyksin muita käyttämästä merkkiä, joka on sama tai samankaltainen kuin niiden tavaramerkit.

104 Arvioitaessa, onko komissio rikkonut kyseisiä säännöksiä ja loukannut niissä kantajille annettuja oikeuksia riittävän ilmeisellä tavalla, on huomattava sen edellyttävän, että kaikki näiden säännösten soveltamisedellytykset täyttyvät esillä olevassa asiassa.

105 Ensinnäkin on muistettava, että yksi näistä tavaramerkin haltijan suojan edellytyksistä on sekaannusvaaran aiheuttaminen tavaramerkin ja kyseessä olevan merkin kattamien tavaroiden tai palvelujen samanlaisuuden tai samankaltaisuuden perusteella.

106 Komissio on näin ollen voinut rikkoa direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ainoastaan, jos kantajat näyttävät sen käyttäneen sanaa Galileo tavaroista tai palveluista, jotka ovat samoja tai samankaltaisia kuin niiden tavaramerkkien kattamat tavarat ja palvelut.

107 Vaikka kantajat ovat näyttäneet itse tarjonneensa useita sanan Galileo sisältävien tavaramerkkiensä tarkoittamia palveluja ja tavaroita, ne eivät ole näyttäneet komission käyttäneen tätä samaa sanaa tällä tavoin.

108 Kantajat eivät ole näyttäneet, että komissio olisi itse tarjonnut tavaroita tai palveluja Galileo-hankkeensa yhteydessä.

109 Kantajat ovat kirjelmissään tyytyneet toteamaan, että komission Galileo-hanke oli suunnattu "mahdollisille käyttäjille", että se "edellytti" erityisten ohjelmistojen "kehittämistä", että sen tarkoituksena oli "tarjota palveluja" ja että komissiolla oli tavaramerkkihakemuksensa perusteella "aikomus käyttää tätä tavaramerkkiä" tavaroiden tai palvelujen erottamiseksi.

110 Vastauksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen kantajat ovat nimenomaisesti myöntäneet, ettei komission Galileo-hankkeen teknisiin tutkimustuloksiin perustuvia tavaroita ja palveluja ollut vielä olemassa ja että tällaiset tavarat ja palvelut eivät siten olleet vielä satelliittinavigointijärjestelmän julkisten tai yksityisten tulevien käyttäjien saatavilla.

111 Toiseksi on huomattava, että direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tavaramerkin haltijan suojan edellytykseksi on asetettu myös se, että kolmannen voidaan katsoa käyttävän kyseistä merkkiä "elinkeinotoiminnassa".

112 Tavaramerkin haltija saa näin ollen suojaa vain, jos kyseisen merkin käyttö voi aiheuttaa vahinkoa tavaramerkin tehtäville ja erityisesti sen keskeiselle tehtävälle, joka on tavaran tai palvelun alkuperän takaaminen kuluttajalle. Näin on erityisesti silloin, jos merkin käyttö, josta kolmatta osapuolta moititaan, on omiaan vahvistamaan sitä näkemystä, että elinkeinotoiminnassa kolmannen osapuolen tavaroiden tai palvelujen ja sen yrityksen, josta nämä tavarat tai palvelut ovat peräisin, välillä olisi konkreettinen yhteys. Tältä osin on tarkistettava, voivatko asianomaiset kuluttajat tulkita kyseistä merkkiä, sellaisena kuin kolmas osapuoli on sitä käyttänyt, siten, että sillä yritetään ilmoittaa yritys, josta kolmannen osapuolen tavarat tai palvelut ovat peräisin (ks. vastaavasti edellä 52 kohdassa mainitussa asiassa Anheuser-Busch annetun tuomion 59 ja 60 kohta).

113 Nämä edellytykset eivät täyty esillä olevassa asiassa. Kuten asiakirja-aineistosta ilmenee, komissio on tähän mennessä käyttänyt sanaa Galileo ainoastaan kuvatakseen yleisesti satelliittinavigointijärjestelmäänsä, tosin korostaen sen lukuisia etuja tuleville käyttäjilleen (ks. edellä 12 kohta) mutta osoittamatta konkreettista yhteyttä hankkeen tutkimus-, kehittämis- sekä rakennus- ja käyttöönottovaiheissa syntyvien tiettyjen tavaroiden tai palvelujen sekä kantajien tarjoamien tavaroiden ja palvelujen välillä. On selvää, että varsinaisia satelliittinavigointia koskevia tavaroita ja palveluja ei ole vielä hankkeen tässä vaiheessa olemassa (ks. edellä 110 kohta).

114 Tässä yhteydessä on huomattava, että merkkiä käytetään "elinkeinotoiminnassa" silloin, kun sitä käytetään taloudellisen hyödyn saamiseen tähtäävässä liiketoiminnassa (ks. edellä 36 kohdassa mainitussa asiassa Travelex Global and Financial Services ja Interpayment Services v. komissio annetun tuomion 93 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

115 Pitää paikkansa, että komissio korostaa hankkeensa kaupallista tarkoitusta. Se tekee kaiken voitavansa, jotta hankkeesta tulisi operatiivinen ja jotta satelliittinavigointipalveluja voitaisiin todella tarjota suunnitellussa aikataulussa, sillä hankkeen lähtökohtana on juuri sen taloudellinen käyttö.

116 Komission tehtävä rajoittuu kuitenkin sen satelliittinavigointijärjestelmää koskevan hankkeen käyttöönottoon "Euroopan vastauksena" amerikkalaiselle GPS-järjestelmälle ja venäläiselle Glonass-järjestelmälle, hankkeen tutkimus-, kehittämis- ja rakennus- ja käyttöönottovaiheiden rahoittamiseen sekä asianmukaisten puitteiden järjestämiseen myöhempää taloudellista käyttövaihetta varten, lähinnä osallistumalla "Galileo-yhteisyrityksen" perustamiseen ja tarjouskilpailumenettelyn aloittamisella Galileo-hankkeen yhteensovittamiseksi olemassa olevien navigointijärjestelmien kanssa.

117 Näin toimiessaan komissio ei harjoita taloudellista toimintaa, koska se ei tarjoa tavaroita tai palveluja markkinoilla. Käyttäessään sanaa Galileo hankkeen tutkimus-, kehittämis- ja rakennus- ja käyttöönottovaiheissa, jotka edeltävät varsinaista taloudellista käyttövaihetta, komissio ei pyri saamaan taloudellista etua muihin toimijoihin nähden, koska sillä ei ole tällä alalla toimivia kilpailijoita. Toisin kuin kantajat väittävät, tässä yhteydessä ei näin ollen ole keinotekoista tehdä eroa Galileo-hankkeen taloudellisen käyttövaiheen ja sitä edeltävien vaiheiden välillä.

118 Tästä seuraa, että kantajat eivät ole myöskään näyttäneet, että komissio olisi käyttäessään sanaa Galileo aiheuttanut vahinkoa esille tuotujen tavaramerkkien tehtäville ja että tämä käyttö olisi tapahtunut "elinkeinotoiminnassa" direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

119 Tätä johtopäätöstä ei muuta se, että komissio on toimittanut SMHV:oon Galileo-hankettaan varten yhteisön tavaramerkkiä koskevan hakemuksen, joka koskee "satelliitin avulla tapahtuvaan radionavigointiin liittyviä tutkimus- ja kehityspalveluja", ja että se on toimittanut tavaramerkin tunnuksen WIPO:lle (ks. edellä 14 ja 16 kohta).

120 Vaikka tällaiset toimet voivat viitata hakijan aikomukseen harjoittaa elinkeinotoimintaa, tästä ei ole kyse nyt esillä olevan asian erityisissä olosuhteissa niin kauan kuin komission menettely ei ylitä niitä rajoja, jotka se on tähän mennessä asettanut itselleen satelliittinavigointijärjestelmää koskevan hankkeensa ja sanan Galileo käyttämisen osalta (ks. edellä 113, 116 ja 117 kohta).

121 Siltä osin kuin kantajat pitävät todennäköisenä, että komissio käyttää tulevaa yhteisön tavaramerkkiään satelliittinavigointijärjestelmän toimiluvan haltijoina olevien yritysten hyväksi siirtämällä tavaramerkin tai antamalla lisenssejä, tätä väitettä on tässä vaiheessa pidettävä pelkkänä spekulaationa, jolla ei ole sen enempää arvoa kuin komission päinvastaisella toteamuksella, jonka mukaan tavaramerkkihakemus on toimitettu puhtaasti suojelemistarkoituksessa sen estämiseksi, että jokin yksityinen yritys ottaisi sanan Galileo käyttöön ja hyötyisi siitä perusteettomasti.

122 Todellisuudessa kantajat vain ilmaisevat huolensa siitä, että komissio antaa yksityisten yritysten hyötyä yhteisön tavaramerkistään sen jälkeen, kun SMHV on rekisteröinyt sen. Tätä rekisteröintiä ei kuitenkaan ole vielä tapahtunut, minkä

vuoksi komissio ei voi tällä hetkellä käyttää tätä tavaramerkkiä. Kantajat ovat vastustaneet sen rekisteröintiä SMHV:ssa tekemällään valituksella (ks. edellä 15 kohta), jolla on asetuksen N:o 40/94 57 artiklan 1 kohdan nojalla lykkäävä vaikutus. SMHV:n toimivaltaisen valituslautakunnan tulevaan päätökseen kohdistuvien oikeussuojakeinojen valossa ei ole mahdollista määrittää, tullaanko komission tavaramerkkihakemus lopulta hyväksymään.

123 Yhteisön lainkäyttöelin voi vahingonkorvausasioissa velvoittaa vastaajana olevan toimielimen maksamaan tietyn rahasumman tai todeta sen olevan vastuussa, vaikka vahingon suuruutta ei vielä voidakaan täsmällisesti määrittää, edellyttäen että kyse on välittömästi uhkaavasta ja riittävän varmasti ennakoitavissa olevasta vahingosta, joten suurempien vahinkojen aiheutumisen ehkäisemiseksi asia voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi heti, kun vahingon syy on varmistunut (yhdistetyt asiat 56/74–60/74, Kampffmeyer ym. v. komissio ja neuvosto, tuomio 2.6.1976, Kok. 1976, s. 711, Kok. Ep. III, s. 109, 6 kohta ja asia 281/84, Zuckerfabrik Bedburg v. neuvosto ja komissio, tuomio 14.1.1987, Kok. 1987, s. 49, 14 kohta).

124 Vaikka yhteisöjen tuomioistuimet voivat tämän oikeuskäytännön perusteella hyväksyä vahingonkorvausvaatimuksen, vaikka vahingon suuruutta ei ole ilmaistu rahamääräisesti, ne eivät voi tuomita vastaajana olevaa toimielintä toteamatta ensin, että kyseinen toimielin on rikkonut riittävän ilmeisellä tavalla oikeussääntöä, jonka tarkoituksena on antaa oikeuksia kantajalle.

125 Komission tuomitsemiseksi esillä olevassa asiassa EY 288 artiklan toisen kohdan nojalla ei siis riitä, että kantajat vetoavat pelkkään vaaraan, että tämä toimielin tulevaisuudessa loukkaa niiden direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisia oikeuksia, mikäli se käyttää elinkeinotoiminnassa sanaa Galileo kantajien tavaramerkkien kattamien palvelujen tai tavaroiden osalta. Kantajat eivät ole näyttäneet sen, että komissio tällä hetkellä käyttää hankkeestaan sanaa Galileo, merkitsevän välttämättä niiden oikeuksien loukkaamista tulevaisuudessa.

126 Edellä esitetyn perusteella se, että komissio itse käyttää satelliittinavigointihankkeestaan sanaa Galileo, ei täytä kaikkia direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamisedellytyksiä.

127 Komissio ei näin ollen ole tällä menettelyllään loukannut kantajien oikeuksia, jotka perustuvat direktiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohtaan ja asetuksen N:o 40/94 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaan.

128 Kantajat väittävät vielä, että komissio on kehottanut ja kannustanut sen hankkeen käytöstä kiinnostuneita yksityisiä yrityksiä käyttämään jo tässä vaiheessa sanaa Galileo kaupallisessa tarkoituksessa, eli tavaroiden ja palvelujen osalta. Ne viittaavat tältä osin noin kymmeneen riita-asiaan, joissa nämä yritykset ovat asianosaisina kansallisissa tuomioistuimissa ja SMHV:ssa (ks. edellä 19–21 kohta). Kantajien mukaan näitä yrityksiä on väistämättä kehotettu käyttämään kyseistä sanaa elinkeinotoiminnassa oman toimintansa ja komission käyttöön ottaman hankkeen kiinteän yhteyden osoittamiseksi. Näin ollen komission on katsottava olevan vastuussa siitä, että yksityinen sektori käyttää sanaa Galileo.

129 On huomattava, että ainoastaan yhteisön toimielimen tai laitoksen syyksi luettavat toimet tai menettely voivat synnyttää sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun (ks. vastaavasti asia 118/83, CMC ym. v. komissio, tuomio 10.7.1985, Kok. 1985, s. 2325, 31 kohta ja asia C-234/02 P, Euroopan oikeusasiamies v. Lamberts, tuomio 23.3.2004, Kok. 2004, s. I-2803, 59 kohta).

130 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan väitetyn vahingon on oltava riittävän suorassa syy-yhteydessä riitautettuun toimintaan nähden; tällaisen toiminnan on toisin sanoen oltava vahingon määräävä syy (ks. asia T-201/99, Royal Olympic Cruises ym. v. neuvosto ja komissio, määräys 12.12.2000, Kok. 2000, s. II-4005, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio on pysytetty asiassa C-49/01 P, Royal

Olympic Cruises ym. v. neuvosto ja komissio, 15.1.2002 annetulla määräyksellä, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Yhteisön ei sen sijaan tarvitse korvata kaikkia toimielintensä toiminnasta aiheutuneita, kaukaisiakin vahingollisia seurauksia (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 64/76 ja 113/76, 167/78 ja 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79, Dumortier frères ym. v. neuvosto, tuomio 4.10.1979, Kok. 1979, s. 3091, 21 kohta).

131 Esillä olevassa asiassa pitää paikkansa, että komissio on ottanut käyttöön sanan Galileo eurooppalaisen satelliittinavigointihankkeen nimitykseksi. Komission täytyi myös olla tietoinen siitä, että yritykset, jotka ovat kiinnostuneita hyödyntämään tätä hanketta taloudellisesti, pyrkisivät käyttämään tätä samaa sanaa voidakseen hyötyä sekä komission että hankkeen tunnettuudesta.

132 Se, että nämä yritykset käyttävät kyseistä sanaa taloudellisen toimintansa yhteydessä, perustuu kuitenkin niiden itsenäiseen päätökseen.

133 Kantajat eivät ensinnäkään ole näyttäneet, että komissio olisi velvoittanut kyseisiä yrityksiä käyttämään tätä sanaa tai että se olisi yhteisymmärryksessä aktiivisesti kehottanut niitä käyttämään sitä. Toiseksi kantajat eivät ole edes väittäneet, että kyseessä olevien yritysten ja komission välillä olisi elimellinen ja toiminnallinen yhteys tai että komissio harjoittaisi valvontaa sekaantumalla suoraan tai välillisesti näiden yritysten hallinnointiin. Ei ole mitään syytä olettaa, että komission alun perin tekemä sanaa Galileo koskeva valinta olisi välttämättä saanut asianomaiset yritykset seuraamaan tätä esimerkkiä uhalla, että koko hankkeen taloudellinen menestys vaarantuisi.

134 Koska yritysten oletetaan tuntevan yhteisön oikeuden ja tavaramerkkioikeuden, on siten paikallaan katsoa, että niiden on asiassa sovellettavien oikeussääntöjen nojalla katsottava olevan vastuussa omasta toiminnastaan markkinoilla siltä osin kuin ne ovat päättäneet käyttää sanaa Galileo taloudellisen toimintansa yhteydessä.

135 Tästä seuraa, että tätä yritysten päätöstä on pidettävä väitetyn vahingon suorana ja määräävänä syynä, sillä komission mahdollinen osallisuus tähän vahinkoon on liian kaukainen, jotta kyseisille yrityksille kuuluva vastuu voitaisiin lukea komission syyksi.

136 Kantajien tavaramerkkioikeuksien loukkaamista koskeva väite on näin ollen hylättävä.

– Toinen väite, jonka mukaan komission menettely on ollut kantajiin nähden tuottamuksellista

137 Tarkasteltaessa väitettä, jonka mukaan komissio on virheellisesti jättänyt suorittamatta tavaramerkkejä koskevia tutkimuksia, riittää kun todetaan, että yhteisön vahingonkorvausvastuu voi perustua yhteisön toimielinten laiminlyönteihin vain, jos toimielimet ovat rikkoneet yhteisön lainsäädäntöön perustuvaa laillista toimimisvelvollisuutta (ks. edellä 36 kohdassa mainitussa asiassa Travelex Global and Financial Services ja Interpayment Services v. komissio annetun tuomion 143 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

138 Kantajat eivät kuitenkaan ole esillä olevassa asiassa ilmoittaneet, minkä yhteisön oikeuden säännöksen nojalla komissio olisi ollut velvollinen tutkimaan sanan Galileo aikaisempia rekisteröintejä tavaramerkkeinä. Koska se, että komissio on käyttänyt tätä sanaa satelliittinavigointihankkeestaan, ei ole loukannut kantajien tavaramerkkioikeuksia, sitä, että vastaajana oleva toimielin ei ole ennen tätä käyttöä suorittanut niiden tavaramerkkejä koskevia tutkimuksia, ei voida pitää virheellisenä.

139 Tästä seuraa, että kantajat eivät ole myöskään kyenneet näyttämään, että komission menettely olisi tältä osin ollut lainvastaista.

140 Näin ollen on hylättävä myös väite, jonka mukaan komission menettely olisi ollut kantajiin nähden tuottamuksellista.

– Johtopäätös

141 Koska asiassa ei ole näytetty komission toiminnan lainvastaisuutta eikä myöskään moititun toiminnan ja väitetyn vahingon välistä riittävän suoraa syy-yhteyttä, edellytykset sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun syntymiselle eivät ole täyttyneet.

142 Näissä olosuhteissa kantajien tähän vastuujärjestelmään perustuva vahingonkorvausvaatimus on hylättävä.

Komission vastuu laillisesta toimesta

143 Kantajat vetoavat komission vastuuseen laillisista toimista. Esillä olevassa asiassa sanan Galileo käyttö on vaikuttanut ja vaikuttaa niiden oikeuksiin aivan ainutlaatuisella tavalla sen vuoksi, että ne ovat ainoat yritykset, joiden oikeuksiin kyseessä oleva toimenpide on vaikuttanut (epätavanomainen vahinko). Lisäksi vaara, että viranomainen sivuuttaa tavaramerkkioikeuden käyttämällä hankkeesta tiettyä sanaa, vaikka tämä loukkaus olisi voitu helposti välttää, ei ole mitenkään ominaista

tietyllä taloudellisella sektorilla toimimiselle (erityinen vahinko). Sitä, että komissio on harkitsemattomasti päättänyt käyttää sanaa Galileo, ei myöskään voida perustella millään yleisellä taloudellisella tarkoituksella (perustelujen puuttuminen).

144 Silloin kun esillä olevan asian tavoin yhteisön toimielinten menettelyn ei ole näytetty olevan lainvastaista, siitä ei seuraa, että yritykset, jotka katsovat kärsineensä vahinkoa tästä menettelystä, eivät voisi missään olosuhteissa saada korvausta sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun perusteella (ks. vastaavasti asia 81/86, De Boer Buizen v. neuvosto ja komissio, tuomio 29.9.1987, Kok. 1987, s. 3677, Kok. Ep. IX, s. 167, 17 kohta).

145 EY 288 artiklan toisen kohdan perusteella yhteisö on velvollinen korvaamaan toimielintensä aiheuttaman vahingon "jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti", eikä siinä näin ollen rajoiteta näiden periaatteiden sisältöä pelkästään sopimussuhteen ulkopuoliseen yhteisön vastuuseen kyseisten toimielinten lainvastaisesta menettelystä.

146 Sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevan jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaan yksityiset voivat – joskin vaihtelevassa määrin, tietyillä erityisillä aloilla ja erilaisin yksityiskohtaisin edellytyksin – saada oikeusteitse korvausta tietyistä vahingoista, vaikka vahingon aiheuttaja ei ole toiminut lainvastaisesti.

147 Tilanteessa, jossa vahinkoa aiheuttaneen yhteisön toimielinten menettelyn ei ole osoitettu olevan lainvastaista, sopimussuhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu voi syntyä, jos vahingon syntymistä, vahingon ja yhteisön toimielinten menettelyn välistä syy-yhteyttä sekä vahingon epätavallisuutta ja erityisyyttä koskevat edelly-

tykset täyttyvät samanaikaisesti (asia C-237/98 P, Dorsch Consult v. neuvosto ja komissio, tuomio 15.6.2000, Kok. 2000, s. I-4549, 19 kohta).

148 Tarkasteltaessa vahinkoja, joita taloudellisille toimijoille voi aiheutua yhteisön toimielinten toiminnan seurauksena, on todettava, että vahinko on epätavallinen, kun se on suurempi kuin kyseisen alan toimintaan kuuluvat taloudelliset riskit (edellä 80 kohdassa mainituissa yhdistetyissä asioissa Afrikanische Frucht-Compagnie ja Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert v. neuvosto ja komissio annetun tuomion 151 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

149 Vaikka esillä olevassa asiassa kantajien oletettaisiin voivan näyttää, että niille on aiheutunut todellista vahinkoa komission käytettyä sanaa Galileo, tämän vahingon ei voida katsoa olevan suurempi kuin riskit, jotka kuuluvat tämän saman sanan käyttöön kantajien tavaramerkkien yhteydessä.

150 Valitessaan nimen Galileo kuvaamaan tavaramerkkejään, tavaroitaan ja palvelujaan kantajien täytyi olla tietoisia siitä, että kyseessä oli yhden eurooppalaisen kulttuurin ja tiedehistorian suurista hahmoista, Pisassa vuonna 1564 syntyneen kuuluisan italialaisen matemaatikon, fyysikon ja astronomin etunimi. Kantajat ovat siten tietoisesti ottaneet riskin siitä, että joku muu, tässä tapauksessa komissio, voi laillisesti niiden tavaramerkkioikeuksia loukkaamatta nimetä satelliittinavigointia koskevan tutkimusohjelmansa samalla kuuluisalla nimellä. Vuonna 1989 National Aeronautics and Space Administration (NASA) (Yhdysvaltain ilmailu- ja avaruushallinto) oli jo valinnut sanan Galileo avaruusohjelmalleen, joka koski avaruusluotaimen laukaisemista Jupiter-planeettaa kohti.

151 Esillä olevan asian olosuhteissa kantajille väitetysti aiheutunutta vahinkoa ei näin ollen ole syytä pitää epätavallisena.

152 Pelkästään tämän toteamuksen perusteella on katsottava, ettei kantajilla ole tältä osin oikeutta saada korvausta, eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tarvitse ottaa kantaa väitetyn vahingon erityisyyteen.

153 Tästä seuraa, ettei asiassa voida hyväksyä myöskään kantajien vahingonkorvausvaatimusta, joka perustuu sopimussuhteen ulkopuoliseen yhteisön vastuuseen tilanteessa, jossa sen toimielimet eivät ole menetelleet lainvastaisesti.

154 Kaiken edellä esitetyn perusteella kanne on kokonaisuudessaan hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

155 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

156 Koska kantajat ovat hävinneet asian, niiden on paitsi vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan myös korvattava komission oikeudenkäyntikulut tämän vastaajana olevan toimielimen vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu toinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Kantajat velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Pirrung Meij Forwood

Pelikánová Papasavvas

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä toukokuuta 2006.

E. Coulon J. Pirrung

kirjaaja jaoston puheenjohtaja

Sisällys

Asian taustalla olevat tosiseikat ..... II - 1298

1. Kantajien käyttämä sana Galileo ..... II - 1298

2. Komission käyttämä sana Galileo ..... II - 1300

3. Komission esittämä yhteisön tavaramerkin rekisteröintihakemus ..... II - 1303

4. Kantajien ja komission välinen kirjeenvaihto ..... II - 1304

5. Kantajien nyt esillä olevan asian kanssa samanaikaisesti nostamat kanteet ja niiden tekemät hallinnolliset valitukset ..... II - 1305

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset ..... II - 1306

Oikeudellinen arviointi ..... II - 1308

1. Tutkittavaksi ottaminen ..... II - 1308

Asianosaisten lausumat ..... II - 1308

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 1310

Kannekirjelmän selkeyttä ja täsmällisyyttä koskeva vaatimus ..... II - 1310

– Kansalliset tavaramerkit, yhteisön tavaramerkit ja yhteisön ulkopuoliset tavaramerkit ..... II - 1311

– Laajalti tunnetut tavaramerkit ..... II - 1313

– Yhteisön tavaramerkit ..... II - 1313

– Toiminimet, liikenimet ja verkkotunnukset ..... II - 1314

Vaatimukset, joiden mukaan komission on lopetettava virheelliseksi väitetty toimintansa ..... II - 1317

Johtopäätös ..... II - 1320

2. Aineelliset vaatimukset ..... II - 1321

Komission vastuu lainvastaisesta toimesta ..... II - 1321

Alustavat toteamukset ..... II - 1321

Asianosaisten lausumat ..... II - 1322

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 1327

– Ensimmäinen väite, jonka mukaan kantajien tavaramerkkioikeuksia on loukattu ..... II - 1327

– Toinen väite, jonka mukaan komission menettely on ollut kantajiin nähden tuottamuksellista ..... II - 1335

– Johtopäätös ..... II - 1336

Komission vastuu laillisesta toimesta ..... II - 1336

Oikeudenkäyntikulut ..... II - 1339